

Ventriculi
forma.

portio in sinistro collocetur, haud secus quam si inibi maiorem qua aptè contineri possit sedem
adinuenisset, idque illius functionibus uideretur accommodum. Ventriculus enim forma per-
quam uariis est: at si quis illum obiter examinet, rotundus, & à dextro in sinistrum oblongus,
aut secundum latitudinem quodammodo teres primum occurrit: rotundus quidem, quod ro-
tunda omnia sint capacissima, & interim minimum noxijs exposita: oblongus uero, quod id
sedes qua continetur, & deinde bina ipsius orificia, alterum quo cibos admittit, alterum quo iam
confectos in intestina protrudit, exigere uideatur. Ceterum si deinceps uentriculi forma accu-
ratiùs expendatur, in sinistro latere multò amplior rotundiorque, & ad inferiora prominulus
cernitur, ac dein hinc uersus dextra uergens, paulatim in angustum cogitur, & superiori quidem
sui parte descendere, inferiori autè ascendere conspiciuntur, adeò ut in dextro latere multò quam
in sinistro gracilior euadat. Sic quoque superiori sua sede, quæ ab uno orificio ad alterum per-
tinet, strictior angustiorque est, inferiori latior ampliorque. Anteriori parte æqualiter undique gib-
bus occurrit, nulla ex parte deformatus. Posteriori sede duos quodammodo gibbos common-
strat, unum sinistram, eundemque magnum, proceriusque extuberantem, alterum dextrum, mi-
norem, ac depressum magis. Atque hos gibbos sinus quidam impressio uel parat, secundum
corporis longitudinem posteriori uentriculi sedi impressa. Quæ enim uentriculi dorsi uerte-
bras, ipsiusque exporrectos uenæ cauæ & arteriæ magnæ descendentes truncos respicit, ac sedem
quam sortitur sese utique adaptat, posterior ipsius regio introsum quasi ad eius amplitudi-
nem nonnihil imprimitur: quamuis uentriculus è corpore auulsus inflatusque, eiusmodi sinum
non ostendat, & perinde totus inibi gibbus atque anteriori regione occurrat. Porro ad uen-
triculi quoque formam duo ipsius faciunt orificia, è quibus unum quo cibos & potus assumi
dicebatur, in elatissima sinistrae uentriculi partis sede ob hoc constitit, quod stomachus inibi
septum commodè perforans, illic primum uentriculo connasci, communè uel cum ipso corpus
fieri potuit. Et quamquam superius uentriculi os in sinistra eius parte haberi dicimus, propin-
quius tamen mediæ ipsius sedi quam sinistro lateri accedit: quod tanto apparet manifestius,
quanto uentriculus turgidior occurrit. Alterum uentriculi orificium cibos in cremorem emu-
tatos ad intestina transmittit (unde etiam *ὀλκός* Græcis, nobis autè ianitor & inferius os ap-
pellatur) in dextra eius sede constitit, non quidem, ut totus Anatomicorum chorus arbitrat, in
dextrae sedis inferiori regione, sed in elatissima, dextroque uentriculi lateri proxima. Non enim
satis erat mutuo è directoque hæc orificia inuicem (ne occlusus cibos adhuc immutatus è uentriculo
laberetur) non opponi: uerum inferius à superiori remotius abduci oportuit, & ex latiori quo-
que uentriculi sede explanari, quo minus sua grauitate cibos uentriculum praterfugeret: sed
tunc primum quum confectus, & in cremorem exquisitè mutatus est, uentriculi potius excer-
nendi robore, quam suo pondere, in intestina propelleretur. Atque horum intestinorum prin-
cipium, uentriculi orificium constituit, explanatque: quare etiam primum intestinum, quod
duodecim digitorum est longitudine, exortum plerique nominarunt. Neque profecto iniuria
alterum hoc orificium dextram uentriculi sedem occupat, quum hæc mediæ cauæ iccoris sedi
contermina sit, in quam iecur suarum uenarum beneficio, ex intestinis ipsosque adeò uentriculo
quicquid succulentum ab illo confectum est, arripit ac depascitur. quod eo iecur præstat facilius,
quo partes confectum à uentriculo cremorem primum excipientes illi uicinius allocantur.
Præterea uentriculi orificia non situ duntaxat inuicem uariant, sed inferius quoque superiori
arctius est, quod rudes, non tritas, duras, magnasque moles homo subinde deuoret, ad quarum
ingressum amplam uentriculi uiam esse oportuit. Infrà è contrario, rarius magnū, durum, non
conuersum in succum crudumque transit: quanquā sanè non adeò angustū sit inferius uentriculi os,
ut solum cremorem transmittere queat. quandoquidē non pauci quamplurima fructuum ossa
impense etiam magna, crebro deuorata innoxie excernunt, & Galenus à quodam anulum au-
reum qui ore tenebatur, imprudenter deglutitum, eundemque promptè excretum narrat. Neque
orificij huius amplitudinem se ignorasse callidus ille Hispanus docuit, qui superiori anno Oli-
nianæ cuiusdam Bacchidi quadraginta uniones, ex illis quas hinc nobiles matronæ collo gestat,
una cum aurea cruce quinque geminis instructissima, & fide pariter qua hæc continebantur,
fusturatus est. Illanque quum huic noctem se daturam nisi prius numeratis quinquaginta
aureis negaret, atque is tandem annuisset, ipsa à patricio Veneto patricio suo, ut comptior or-
natioque, & magis placida esset, elegantissimum uxoris suæ monile (quod hinc non minima do-
tis solet esse portio) obtinuit, ac id in lecto adhuc collo appensum, ne forte subduceretur, serua-
uit. Huic monili Hispanus quo meretriculæ uices reponeret, inhians, eamque quam potuit sala-
cissimè, ut suauius tandem obdormiret, exercuit, ac postmodum soluto monili singulos unio-
nes, & crucem, ac postmodum fidem (ne quid suo furto obstaret) deuorauit. Constat igitur in se-
rius

Orificiorum
non par am-
plitudine.

Lib. de Na-
turalibus fa-
cultatibus.

rius quoque uentriculi orificium etiam si superiori a-
dum grandiora quoque transmittit. Ceterum Ga-
lienum inferiori orificio priuatim tribuunt, hanc ad-
quibusdam animalibus manifestiorem esse asserunt
donantur maxima, & quum carnis colorem obtineat
nes uelim. Eam siquidem hanc esse arbitror, quæ duc-
tæ ramus illi subtenitur. Verum hæc non in hoc uen-
triculi claudat arctetur, procreata est, sed ut uasa illi
cum glandio iuguli & mesenterij, & humilioris n-
si quæ constringendi uis huic glandoso corpori in
intestinum ambiret, & fibrarum natura participaret,
eius modo, aut obliquo uelut & uteri corporis mo-
num illo glandio orbiculatim circumducatur, quum
linea id adnascatur. Quamquam non desint, qui solis li-
fingentes, glandosum id corpus musculum esse scriba-
latim amplecti nugaciter affirmantes, atque hinc etiam
tes. Porro (quod nullo animaduertisse plurimum ad-
orificio, sed & in superiori substantia uentriculi crassi-
ra extuberantior inftar circuli partem exiguam, uen-
quæ quidem inter dissectandum integro adhuc uen-
trici in conspectum uenit, ac manifeste uentriculi in-
testini originem commōstrat. Videtur enim tunc sto-
lo quodammodo enasci, aliæque omnino quam uen-
trici nihil tale appareat, neque ulla crassior uentriculi
trici portio in hoc potissimum facta est, ut ora ipsius
eius corpus euadant, ne forte à transeuntium impetu
sis, ut quæ ora constringuntur huius extuberantis p-
ne citius arctentur ocludanturque. Et sanè quemadmo-
uis & plana undique est, sic & magis adhuc interiori
diximus, tubera circulatim prominentia exceperis. V-
quaedam si uehementer constrictus reperiatur, ostendit
dens, quamuis interim obfuscum & quasi nubeculis
exprimat, quum tamen exterius omnino penè albicet
quoque interdum adipem fundo uentriculi intus ad-
inuenies. Quod uero plerique dissectionis professores
buldam asperitatibus abundare scripserint, uanis sin-
lium omnis delusos, idque quum bouum pinguis deuora-
titas itidem uentriculi uaria admodum est. nam si uesi-
beris tantam ciborum uim uinique copiam uno tempore
semper est turgidus, sed quum pro sua natura se habet
guum multum uel sit quod continet, totum id undique
relinquens, ac proinde pro assumptorum se habet rati-
gatur homo) assumere amplectique possit: & rursus si m-
ac concoquat. Huic actioni ipsius congruit substantia
usu exigente ampliari dilatarique queat: & rursus quum
enim uentriculus duabus latissimis tenuibusque tunicis seu
stomachus, sed nonnihil dissimilibus. Quandoquidem
stomachi, nervosa membranaque est, & totius stomachi
rum interiori tunica continua, duritie tamen ab oris f-
duriore asperioresque cibos, priusquam in uentriculū d-
amplitudo contunderetur & raderetur, nisi dura densa
co tunica ori, & stomacho, & uentriculo communis, s-
mollior efficitur. Fibris hæc duplicibus intertexta est,
Interior enim tunica pars uentriculi cauitatem respici-
bris. Attrahat namque uentriculus cibos & potus per
ceum manibus alliciens: quæ quum contrahuntur, stoma-
inter deglutendum larynx descendente stomachi ini-